

Trianon hatásai a magyar erdőgazdálkodásra

Egy több szempontból is különleges könyvet tarthat a kezében az olvasó, ha a fenti címmel megjelent kötet lapjait forgatja. Különlegese a megjelenés körülményei, a téma, a szerzők és magának a kötetnek a jelentősége is a magyar erdőszettörténeti témájú kiadványok sorában.

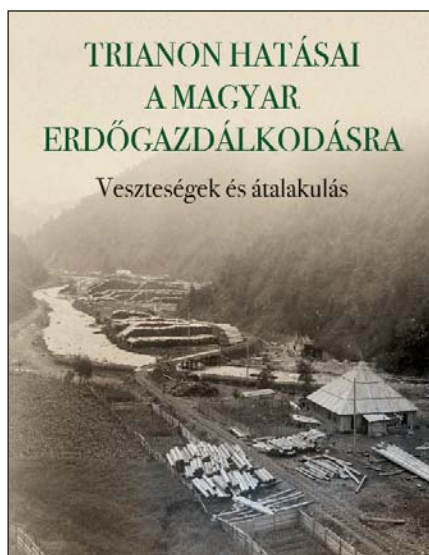
Azt szinte minden magyar erdész tudja, hogy Trianon után elvesztettük a magyar erdők 85%-át és ez az adat már a közbeszédben is kezd ismertté válni, de hogy mit is takar ez az elképesztő méretű veszteség faanyagban, infrastruktúrában, személyi állományban, emberek, családok életében, hogy mi volt a hatása az Anyaországra és milyen erőfeszítéseket követelt meg az itt maradóktól, az új, ránk kényszerített határokon át visszaszökő kollégáinktól, arról eddig csak töredékes elképzeléseink voltak.

Különböző, kiváló erdőszettörténeti munkákból, egyéni sorsok bemutatásából, visszaemlékezésekből próbálhatunk meg képet összerakni ennek a korszaknak a nehézségeiről, de ennek átnézetét, egybegyűjtött, levéltári, történelmi igényességgel feldolgozott összefoglalását most tarthatjuk először a kezünkben éppen a Trianoni 100 éves évfordulóra megjelentetve.

Köszönhető ez az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége döntésének és kitartásának, a rendkívüli körülmények ellenére is emberfeletti munkát végző szerzőknek, határokon innen és túl, a szerkesztőnek és a kötet támogatóinak. Többször úgy tetszett, hogy a feladat a megadott tér- és időbeli korlátok miatt elvégezhetetlen, de mindig volt aki, ami lökést adott a munkának és végül határidőre, az emlékévé végére elkészült a kötet. Sok, az erdész szakmánál jóval nagyobb, komolyabb létszámú és anyagi háttérű ágazat nem volt képes erre a teljesítményre. Méltán lehetünk büszkéek rá!

A könyv szerzői nem szakmabeliek. Egy fiatal történész-levéltáros-muzeológus kutatógárda állt össze annak leírására milyen veszteségeket és átalakulásokat jelentett Trianon hatása a magyar erdőgazdálkodásra.

Ez a könyv tehát egyfajta tükör, amit nem mi, hanem avatott, más szakmabeli szerzők tartanak elénk és amiben elmerülve még tisztábban láthatjuk erdész eleink munkáját, küzdelmét, szakmai és emberi tartását egy olyan korszakról,

ami soha nem látott kihívásokat jelentett a magyar erdészeknek.

Szomorú aktualitása a kötetnek, hogy ugyan teljesen más szempontból, de most is embert próbáló időkben olvashatjuk. Így a leírtak nemcsak nagyapáink és dédapáink sorsáról, helytállásáról valának, hanem példát és személyes bátorítást is jelentenek mindenkinek, hogy egy világvármány közepén hogyan mentünk át szakmánkat és annak teremtett értékeit a következő generációk számára.

A szép kiállítású, korabeli fotókkal és iratanyagokkal gazdagon illusztrált, az Országos Erdészeti Egyesület újabban megjelenő kiadványainak színvilágát és igényes megjelenését hordozó könyv több mint 300 oldalas terjedelemben jelent meg.

A szerteágazó témát a következő fejezetek taglalják:

Össze lehet-e állítani veszteségkatasztert? Az elemzés keretei és korlátai, amelyben az 1918 előtti erdőgazdálkodás helyzetét és a szakmánkat ért első világháborús hatásokat elemzik a szerzők különböző esettanulmányok bemutatásával.

Geopolitikai és újjáépítési adatok és narratívák tükrében, amely a magyar erdőszettet ért trianoni veszteségek számbavételéről szól.

A Külhoni keretek az erdőgazdálkodásban Trianon után című nagy terjedelmű részben olvashatunk többek között a Székelyföld 1919 utáni erdőgazdaságáról, a korabeli erdőszeti oktatási és kutatási intézmények hányatott sorsáról.

Végül az *Erdőmérnök- és erdőszutak csomópontja* című, számomra talán legérdekesebb fejezetben egyéni sorsok be-

mutatásával, korabeli kimutatások adataival, történelmi és jogszabályi környezetbe ágyazva megismerkedhetünk az erdőszettársadalmat és családjukat érő veszteségekkel, nélkülözésekkel, útkereséssel és további boldogulásuk történetével. Apró kritikai észrevételem, hogy a leírtakból hiányoltam *Molcsányi Gábor* erdőmérnök, minisztériumi tisztviselő a határokon túlról visszatért erdőszeteket segítő és *Bíró Zoltán* szintén ezirányú szerteágazó humánus tevékenységének megemléztését.

Valamennyi fejezet végén igényesen megírt összefoglaló segíti az olvasó számára a nagy mennyiségű adat, tény, történelmi, gazdasági és politika esemény áttekintését.

Maguk a szerzők is leírják, hogy egy ekkora időszak teljes feltárására nem vállalkozhatnak tér- és időbeli korlátok miatt, de a jól megválasztott esettanulmányokkal, példákkal, adatelemzésekkel mégis nagyívű bemutatását képesek felrajzolni ennek a szerteágazó és bonyolult kornak a magyar erdőszet szempontjából. Ezt segíti a szabatos, sok elemzést és számot tartalmazó szöveg, aminek közérthető, olvasmányos stílusa magával ragadja az embert.

Abban reménykedem, hogy a szakmabeli olvasók számára ugyanolyan megrendítő és egyben felemelő hatású lesz ez a mű, mint nekem, míg a nem szakmabeli érdeklődők is szívükbe zárják az erdőszettársadalmat, ami egy nemzeti sorstragédia körülményei között is ilyen teljesítményekre volt képes.

Végezetül álljon itt a szerzők névsora, akiknek ezt a fontos erdőszettörténeti mérföldkövet is jelentő munkát köszönhetjük: *Ásványi Szabolcs* levéltáros, *Balogh Róbert* történész, politológus, *Homor Péter* levéltáros, *Tóth-Bartos András* történész-muzeológus. A munkák összefogása, a kötet határidőre történő, szép kivitelű megjelentetése *Nagy László* főszerkesztőnek, az Országos Erdészeti Egyesület Trianon-centenárium kutatási programja felelős vezetőjének érdeme.

A kiadvány az *Agrárminisztérium*, az *OTP Bank Nyrt.* és az *Országos Erdészeti Egyesület* anyagi támogatásával és a *MEGOSZ* közreműködésével valósulhatott meg. Külön szép gesztus az Egyesület vezetésétől, hogy valamennyi tagtársunk térítésmentesen megkapja a könyv 1-1 példányát.

Dr. Sárvári János
a könyvtár őr